

**FÖRKLARANDE ANMÄRKNING SOM ÅTFÖLJER EU/OECD-INFE:S GEMENSAMMA RAM
FÖR VUXNAS FINANSIELLA KOMPETENS (FINCOMP)**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	2
1.1.	Sammanhang och mål för ramen för finansiell kompetens	2
1.2.	Möjliga användningsområden	3
1.3.	Utvecklingen av ramen för finansiell kompetens	4
2.	NAVIGERING I RAMEN FÖR FINANSIELL KOMPETENS	4
2.1.	Ramens struktur	4
2.1.1.	Innehållsområde 1: pengar och transaktioner	5
2.1.2.	Innehållsområde 2: ekonomisk planering och förvaltning	6
2.1.3.	Innehållsområde 3: risk och avkastning	6
2.1.4.	Innehållsområde 4: det finansiella landskapet	7
2.2.	Ramens övergripande dimensioner	8
2.2.1.	Digitala finansiella kompetenser	8
2.2.2.	Kompetenser inom hållbar finansiering	8
2.2.3.	Finansiell motståndskraft	9
2.2.4.	Grundläggande kompetenser	10
2.3.	Verktyg för att filtrera kompetenser efter användarens behov	10
3.	NÄSTA STEG	11
3.1.	Underlätta användningen av ramen för vuxnas finansiell kompetens	11
3.2.	Utarbetande av en ram för finansiell kompetens hos barn och ungdomar (under 18 år)	11
4.	ORDLISTA	11

1. INLEDNING

1.1. Sammanhang och mål för ramen för finansiell kompetens

I detta dokument presenteras EU:s/OECD-INFE:s gemensamma ram för finansiella kompetens för vuxna. I handlingsplanen för kapitalmarknadsunionen från 2020¹ åtog sig Europeiska kommissionen att göra en genomförbarhetsbedömning för att utveckla en EU-ram för finansiell kompetens. Efter offentliggörandet av resultaten av genomförbarhetsbedömningen² 2021 inledde kommissionen och OECD-INFE (OECD:s internationella nätverk för finansiell utbildning) ett samarbete för att utveckla en **gemensam ram för finansiell kompetens för vuxna**. Det gemensamma projektet inleddes vid en webbkonferens den 26 april 2021³. Under 2022 kommer man även att påbörja arbetet med en gemensam ram för ungdomar. De två ramarna bygger på OECD/INFE:s befintliga ramar för kärnkompetenser inom finanskunskap⁴ och aktualiserar dem med digitala kompetenser samt kompetenser inom hållbar finansiering och kompetenser som är relevanta för motståndskraften. Kompetenserna anpassas också till EU-sammanhang vid behov.

Med *finanskunskap* avses en kombination av medvetenhet, kunskap, färdigheter, attityder och beteenden avseende finansiella frågor som krävs för att fatta sunda ekonomiska beslut och i slutändan uppnå finansiellt välmående för individen⁵. Syftet med EU/OECD-INFE:s ram för vuxnas finansiella kompetens är att främja en gemensam förståelse av vuxnas finansiella kompetens i medlemsstaterna, vid nationella myndigheter, utbildningsanstalter och företag samt hos enskilda personer. Dessutom utgör den en grund för en mer samordnad strategi bland beslutsfattare på EU-nivå och nationell nivå. Genom att stödja insatserna för att förbättra finanskunskaperna syftar ramen till att bidra till det övergripande målet att förbättra det finansiella välmåendet för individen.

Ramen är inriktad på kompetenser som rör privatekonomi och omfattar inte kompetenser som redan ingår i andra befintliga ramar, såsom det europeiska ramverket för utvecklingen av digital kompetens bland medborgarna (DigComp)⁶, Europeiska kompetensramen för företagare (EntreComp)⁷ och OECD/INFE:s ram om kärnkompetenser inom

¹ En kapitalmarknadsunion för människor och företag - en ny handlingsplan, COM(2020) 590 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM:2020:590:FIN>.

² Gemensam rapport från EU/OECD-INFE om resultaten av genomförbarhetsbedömningen för utvecklingen av en ram för finansiell kompetens i EU: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/210408-report-financial-competence-framework_en.pdf, april 2021.

³ https://ec.europa.eu/info/events/finance-210426-eu-financial-competence-framework_sv.

⁴ G20/OECD INFE Core Competencies Framework on financial literacy for Adults (åldersgruppen 18+): <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/Core-Competencies-Framework-Adults.pdf> och OECD/INFE Core Competencies Framework on financial literacy for Youth (15–18 år): <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/Core-Competencies-Framework-Youth.pdf>.

⁵ OECD-rådets rekommendation om finanskunskap, 29 oktober 2020: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0461>. Denna definition överensstämmer med definitionen av *kompetens* i rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.SWE.

⁶ DigComp | EU Science Hub (europa.eu).

⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=sv>.

finanskunskap för mikroföretag samt små och medelstora företag⁸, utan utgör snarare ett komplement till dem.

EU/OECD-INFE ram för finansiell kompetens görs tillgänglig för frivillig användning i EU av myndigheter, privata organ och det civila samhället. Ramen kan användas för att stödja utvecklingen av nationella strategier och initiativ för finanskunskap.

Mer konkret är ramen inte avsedd som en läroplan, snarare som en begreppsmässig grund för att utveckla en rad olika strategier och åtgärder för finansiell utbildning. Genom ramen tillhandahålls en uppsättning resultatbaserade kompetenser som kan användas för följande ändamål:

- Stödja **utvecklingen, genomförandet och uppdateringen av nationella finanskunskapsstrategier.**
- Stödja **utformningen av program för finansiell utbildning och framtagandet av undervisningsmaterial och verktyg för finansiell utbildning.** Ramen kan även stödja införandet av finansiell utbildning i läroplaner för högre utbildningsanstalter, ligga till grund för utformningen av lärares vuxenutbildning och bidra till undervisningsmaterial och utbildningsprogram som är särskilt utformade för att hjälpa ekonomiskt utsatta grupper. Den kan också användas som underlag vid genomförandet av privata eller offentliga informationskampanjer.
- Underlätta **bedömningen av finanskunskapsnivåer och utvärderingen av finanskunskapsinitiativ.** Den kan till exempel utgöra underlag vid utvecklingen av finanskunskapsindikatorer som kan användas för att bedöma ändamålsenligheten hos nationella finanskunskapsinitiativ.

Såsom beskrivs i avsnitt 2.3 görs ramen tillgänglig i två versioner: en utskrivbar Word-version med samtliga kompetenser och en Excel-version som gör det möjligt att navigera i och filtrera kompetenserna i ramen efter behov.

1.2. Möjliga användningsområden

När ramen används för att utveckla strategier och initiativ kan beslutsfattare och programutformare behöva välja ut de mest relevanta kompetenserna i ramen för att ta fram program, resurser och verktyg som är anpassade till deltagarnas särskilda behov. Denna ram är ett verktyg för att stödja beslutsfattare och yrkesverksamma i skapandet av deras egna strategier och program, snarare än en läroplan, men den kan lätt anpassas för att tillgodose behoven i särskilda livssituationer eller hos särskilda målgrupper.

Till exempel **kommer framtida användare av ramen att kunna välja ut och extrahera de mest relevanta kompetenserna för vissa specifika livsstadier.** En person som får sin första lön behöver skaffa sig en rad kompetenser som rör ekonomisk bokföring (arkivering av lönebesked för framtida bruk), sparande (förståelse av vikten av att regelbundet lägga undan pengar) och pension (förståelse av vikten av pensionsplanering från ung ålder). Ett annat exempel är tecknande av ett hypotekslån för att köpa sin första fastighet – ett viktigt ekonomiskt beslut som förutsätter en förståelse av de huvudsakliga egenskaperna hos hypotekslånet som finansiell produkt och en förståelse av de ekonomiska konsekvenserna

⁸ <https://www.oecd.org/finance/financial-education/OECD-INFE-core-competencies-framework-on-financial-literacy-for-MSMEs.pdf>.

av ett sådant åtagande, däribland inverkan på den framtida disponibla inkomsten, samt konsekvenserna av att inte återbetala lånet (t.ex. utmätning).

En annan möjlig användning av ramen kan vara att välja ut och extrahera de mest relevanta kompetenserna för vissa specifika målgrupper, t.ex. kvinnor, äldre, ungdomar, låginkomstgrupper eller andra grupper som kan vara ekonomiskt utsatta. Prioriteringen av särskilda målgrupper för genomförandet av ramen i anpassade utbildningar kommer sannolikt att skilja sig åt i viss mån mellan olika medlemsstater och kommer att bero på lokala (nationella eller regionala) förhållanden.

1.3. Utvecklingen av ramen för finansiell kompetens

Vilken framgång som EU:s/OECD-INFE:s ram för finansiell kompetens röner kommer att bero på förmågan att skapa en gemensam förståelse och få medlemsstaterna och berörda parter att vilja använda ramen som underlag och bidrag till strategier och initiativ för finanskunskap. **Det var därför viktigt att i ett tidigt skede få kontakt med de institutioner och organisationer som i slutändan kommer att använda ramen. Medlemsstaterna och de berörda parterna spelade en viktig roll under ramens utveckling.**

- En särskild undergrupp till **EU:s regeringsexpertgrupp för finansiella tjänster för detaljhandeln** (GEGRFS) inrättades för att stödja utvecklingen av kompetensramen. Undergruppen består av experter från nationella myndigheter med ansvar för finanskunskapsstrategier. Några av medlemmarna i undergruppen är även medlemmar i OECD/INFE. Undergruppen sammanträdde fem gånger mellan juni och december 2021 för att utveckla ramen.
- Dessutom anordnades en **teknisk diskussion med experter** i oktober 2021 för att undersöka möjligheten att använda utkastet till kompetensram bland yrkesverksamma (vuxenutbildare, konsumentorganisationer och branschföreträdare som deltar i finanskunskapsprogram) och fastställa om och hur ramen skulle kunna ses över för att göra den mer användarvänlig och lättare att genomföra inom konkreta utbildningsinitiativ.

2. NAVIGERING I RAMEN FÖR FINANSIELL KOMPETENS

2.1. Ramens struktur

I den gemensamma ramen för finansiell kompetens delas kompetenserna upp i fyra innehållsområden: **pengar och transaktioner, ekonomisk planering och förvaltning, risk och avkastning samt det finansiella landskapet**⁹. Dessa innehållsområden har därefter delats in i ämnen och underämnen.

För varje kompetens beaktas tre dimensioner: **i) medvetenhet/kunskap/förståelse, ii) färdigheter/beteende, och iii) självtillit/motivation/attityder**. Den första dimensionen – **medvetenhet/kunskap/förståelse** – omfattar kompetenser som rör kunskaps- eller informationsaspekter (att känna till viss information eller att vara kunnig i ett ämne). I den andra dimensionen – **färdigheter/beteende** – beskrivs kompetenser kopplade till

⁹ Denna struktur är i linje med OECD/INFE:s tidigare kompetensram för vuxna.

handlingar och färdigheter som syftar till att förbättra individens finansiella välmående. Den tredje kategorin – **självförtroende/motivation/attityder** – syftar till att komma åt det interna beslutsfattande som stöder eller hindrar finansiellt beteende för att uppnå eller behålla finansiellt välmående.

Figur 2.1 utgör en schematisk återgivning av och ett exempel på hur varje innehållsområde och dimension organiseras inom ramen. Det är viktigt att notera att många kompetenser kan vara relevanta inom olika innehållsområden och att de inte har upprepats för att undvika överlappningar.

Innehållsområde	Pengar och transaktioner							
Ämne	Pengar och valutor		Inkomst		Priser, inköp och betalningar		Bokföring och avtal	
Underämne
Medvetenhet, kunskap och förståelse	x	x	x	x	x	x	x	x
Färdigheter och beteenden	x		x		x	x		x
Självförtroende, motivation och attityder			x	x		x	x	

Figur 2.1: Schematisk återgivning av kompetenser på området "Pengar och transaktioner".

2.1.1. Innehållsområde 1: pengar och transaktioner

Detta innehållsområde omfattar kunskaper, färdigheter och attityder kopplade till de olika formerna av pengar och valutor, inkomst, priser, köp och betalningar samt betydelsen av bokföring och avtal.

Huvudmålet med detta innehållsområde är att fastställa och identifiera vilka kompetenser som krävs för att förstå de olika egenskaperna hos pengar, hur de ska intjänas, hur de ska utbytas mot varor och tjänster och hur viktigt det är att hålla koll på och redovisa hur de intjänas och utbyts.

Dessa ämnen täcker några av de mest grundläggande kompetenserna. Det är mycket viktigt att förstå pengars egenskaper eftersom pengar ligger till grund för det finansiella välmåendet och kan anta olika former. *Inkomstrelaterade kompetenser* är avgörande för den finansiella motståndskraften och är relevanta för många andra kompetenser, såsom budgetering, sparande och pension.

Kompetenserna i avsnittet om *priser, köp och betalningar* syftar till att täcka områden som rör utbyte av pengar mot tjänster och produkter samt överföring av pengar. En person med dessa kompetenser försöker hitta de mest fördelaktiga priserna för produkter och tjänster och de mest effektiva metoderna för att köpa dem.

Slutligen omfattar det sista avsnittet *finansiella avtal och bokföring*, som är grundläggande för att hålla koll på finansiella transaktioner och avtal som undertecknats av en enskild person. Kompetenserna i detta avsnitt avser kunskap om att begära, upprätthålla och förstå bokföring och avtal.

2.1.2. *Innehållsområde 2: ekonomisk planering och förvaltning*

Detta innehållsområde omfattar kunskaper, färdigheter och attityder kopplade till budgetering, förvaltning av inkomster och utgifter, sparande, investeringar, långsiktig planering, pension, lån, skulder och skuldförvaltning.

Huvudmålet för detta innehållsområde är att fastställa kompetenser för att *hantera den ekonomiska situationen* för en enskild person eller ett hushåll på kort och lång sikt. Detta inbegriper inte bara daglig förvaltning av inkomster och utgifter, utan även planering för framtiden. Däri ingår kompetenser som rör såväl sparande och investeringar som lån och skuldförvaltning.

För förvaltningen av inkomster och utgifter krävs budgetering och korrekt hantering av intäkter och kostnader. Kompetenserna i avsnittet om budgetering och förvaltning av inkomster och utgifter tar särskild hänsyn till vikten av att planera och behålla kontrollen över inflöden och utflöden av pengar. De belyser även fördelen med att använda budgeteringsverktyg.

Att spara eller investera är också viktiga aspekter vid ekonomisk planering och förvaltning. Innehållsområdet omfattar kompetenser som framhåller vikten av att lägga undan pengar, hur det går till och vilka typer av produkter som kan användas i detta syfte. Dessutom omfattas grunderna för investeringar, diversifiering och hållbara investeringar.

För att uppnå finansiellt välmående bör man se bortom kortsiktiga överväganden och beakta långsiktiga ekonomiska behov. Därför omfattar innehållsområdet även kompetenser kopplade till *pension, långsiktig planering och uppbyggnad av tillgångar*.

Slutligen är de sista avsnitten inom detta innehållsområde inriktade på lån och skuldförvaltning. Kompetenserna i dessa avsnitt syftar till att göra människor medvetna om de positiva och negativa aspekterna med att ta ett lån, när det är lämpligt att ansöka om ett lån, hur man undviker att hamna i ekonomiska svårigheter i samband med skulder och hur man tar sig ur överskuldssättning.

2.1.3. *Innehållsområde 3: risk och avkastning*

Detta innehållsområde omfattar kunskaper, färdigheter och attityder kopplade till identifiering av risker, finansiella skyddsnät, försäkringar och balansen mellan risk och avkastning.

Syftet med detta innehållsområde är att redogöra för kompetenser som rör bedömning av risker, förståelse av hur man kan minska dem genom försäkringar och finansiella skyddsnät samt förståelsen av avvägningarna vid risktagande.

Att korrekt igenkänna risker är viktigt för den enskildes finansiella välmående eftersom medvetenhet om riskerna är grundläggande när man fattar ekonomiska och andra typer av beslut. Kompetenserna i det första avsnittet omfattar grunderna i och källorna till risker, däribland risker som är förknippade med finansiella produkter och risker som kan säkras och som man kan försäkra sig mot.

Beroende på människors preferenser och omständigheter kan det också vara viktigt att minska riskerna. Avsnittet täcker därför kompetenser med anknytning till finansiella skyddsnät och försäkringar. Dessa kompetenser kan bidra till att minska både risken och oväntade negativa chocker som kan påverka det finansiella välmåendet.

Risk är även ett grundläggande begrepp vid investeringar eftersom högre förväntad eller nödvändig avkastning brukar leda till en högre risk. Avsnittet omfattar därför även investeringsrelaterade kompetenser.

2.1.4. Innehållsområde 4: det finansiella landskapet

Detta innehållsområde omfattar kunskaper, färdigheter och attityder kopplade till reglering och konsumentskydd, konsumenters rättigheter och skyldigheter, användningen av finansiell utbildning, finansiell information och finansiell rådgivning, finansiella produkter och tjänster, bedrägerier, förståelse av skatter och offentliga utgifter samt yttre påverkan på ekonomiska beslut.

Detta innehållsområde omfattar finansvärldens egenskaper och särdrag. Den första uppsättningen kompetenser gäller konsumentskydd och konsumenters rättigheter och skyldigheter. Konsumentskyddsreglerna hjälper konsumenterna att bevara sitt finansiella välmående. Man bör vara medveten om sina skyldigheter vid köp av produkter och tjänster.

Det är viktigt att vuxna kan få tillgång till tillförlitlig finansiell information, utbildning och rådgivning. Kompetenserna i detta avsnitt avser förmågan att hitta sådan information från verifierade källor, den finansiella utbildningens roll samt när och var man bör söka finansiell rådgivning.

Det finansiella landskapet påverkas till stor del av de tillgängliga finansiella produkterna och tjänsterna. En grupp kompetenser inriktas på de allmänna egenskaperna hos finansiella produkter och tjänster. Avsnittet behandlar vilken information som behöver offentliggöras och innehåller kompetenser som rör produkternas och tjänsternas lämplighet.

Bedrägerier blir allt vanligare i hela det finansiella landskapet och kan få betydande ekonomiska konsekvenser. För att bevara det finansiella välmåendet bör vuxna vara medvetna om att det förekommer bedrägerier. Avsnittet innehåller kompetenser som rör människors medvetenhet om och förmåga att reagera på bedrägliga situationer, bland annat förmågan att rapportera bedrägerier till den berörda myndigheten.

Skatter är en oundgänglig del av det finansiella landskapet och är något som människor måste hantera under sina liv. Kompetenserna i detta avsnitt är kopplade till behovet av att människor är medvetna om skatternas betydelse, människors förmåga att lämna in skatteblanketter och medvetenheten om vilka konsekvenserna är om man inte gör det. Avsnittet omfattar även kompetenser som rör offentliga utgifter för att man ska vara medveten om vad skatterna används till.

Den sista uppsättningen kompetenser är inriktad på yttre påverkan. Det gäller att vara medveten om att ens finansiella beslut kan påverkas av yttre faktorer och att ens ekonomiska beslut kan påverka samhället i stort. Kompetenserna i detta avsnitt är inriktade på medvetenheten om sådana faktorer och om vikten av att utveckla strategier för att mildra dem, där så är möjligt.

2.2. Ramens övergripande dimensioner

2.2.1. Digitala finansiella kompetenser

G20:s/OECD-INFE:s ursprungliga ram för vuxnas kärnkompetenser inom finanskunskap publicerades 2016. Sedan dess har digitaliseringen av finanser och kommunikation ökat i snabb takt, efter att ha påskyndats ytterligare av covid-19-pandemin. Varor och tjänster, däribland finansiella produkter och tjänster, erbjuds nu i allt högre grad digitalt, vilket hotar att utestänga människor som inte har de kunskaper, färdigheter och attityder som krävs för att använda dem på ett säkert sätt.

I EU/OECD-INFE:s nya ram integreras digitala finansiella kompetenser på ett bättre sätt, även med hänsyn till den senaste utvecklingen. Med *digitala finansiella kompetenser* avses kompetenser med anknytning till digitala finansiella tjänster, digitala verktyg som är relevanta för privata finanser, digitala tillgångar eller andra kompetenser som rör digitala medier och som är relevanta för privata finanser. Digitala kompetenser är övergripande och relevanta inom hela ramen. Dessa kompetenser integreras därför horisontellt i innehållsområdena och avsnitten, i stället för att grupperas i ett särskilt avsnitt om digitala finansiella kompetenser. Särskild uppmärksamhet har ägnats åt att formulera kompetenserna på ett flexibelt sätt för att ta hänsyn till den potentiella framtida utvecklingen.

Exempel på digitala finansiella kompetenser som har lagts till är kompetenser som avser digitala valutor, digitala verktyg och betalningssätt, kryptotillgångar, personuppgifter och skydd av personuppgifter, digitala finansiella produkter och tjänster, robotrådgivning, internetbedrägerier samt cyberrisker.

För att göra det lättare att lägga märke till de digitala finansiella kompetenserna har de markerats i blått i den utskrivbara versionen av ramen¹⁰.

2.2.2. Kompetenser inom hållbar finansiering

Hållbarhetsfrågorna har blivit alltmer relevanta för privata finanser och för närvarande sker en kraftig ökning av hållbara finansiella produkter och tjänster. I EU håller lagstiftning om hållbar finansiering, och särskilt om hållbarhetsrapportering, på att tas fram i snabb takt. Detta ger fler möjligheter för människor att anpassa sina finansiella beslut till sina hållbarhetspreferenser, vilket också kan få mer allmänna samhällseffekter. Det kan dock även leda till ett mer komplext finansiellt landskap där de måste fatta sina beslut. Vuxna bör utveckla den kunskap, de attityder och de färdigheter som krävs för att fatta sunda ekonomiska beslut som tar hänsyn till deras (miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade) hållbarhetspreferenser.

Kompetenser inom hållbar finansiering omfattades i begränsad utsträckning i G20:s/OECD-INFE:s ram för vuxnas kärnkompetenser inom finanskunskap från 2016. I EU:s/OECD-INFE:s nya ram har dessa kompetenser nu integrerats på ett bättre sätt. Kompetenserna inom hållbar finansiering är formulerade på ett sätt som även tar hänsyn till den förväntade utvecklingen. Detta är en särskilt stor utmaning med tanke på den

¹⁰ I vissa fall kan det saknas ett specifikt omnämnande av ”digitalt” eller ”online” i en kompetens, men den har ändå markerats i blått eftersom den har en relevant digital dimension som användare bör beakta.

snabba utvecklingen på området hållbar finansiering och den tekniska karaktären hos vissa av kompetenserna.

Precis som med de digitala finansiella kompetenserna införlivas kompetenser inom hållbar finansiering horisontellt i hela ramen eftersom hållbar finansiering är relevant för flera olika aspekter av privata finanser, och inte bara investeringar.

Några av de mest relevanta kompetenserna inom hållbar finansiering som har lagts till avser miljöpåverkan av köp, investeringsprodukters hållbarhetsegenskaper, hållbara investeringar, grön målning, klimatrelaterade risker och hållbarhetsmärkning.

För att göra kompetenser inom hållbar finansiering lättare att identifiera har de markerats i grönt i den utskrivbara versionen av ramen.

2.2.3. *Finansiell motståndskraft*

Covid-19-pandemin har ytterligare ökat behovet av att förbättra hushållens finansiella motståndskraft och att motverka den ekonomiska utsattheten. Enligt uppgifter från Eurostat hade en tredjedel av EU:s hushåll inte råd med en oväntad utgift under normala förhållanden, och än mindre under pandemin. Av OECD/INFE:s internationella undersökning av vuxnas finanskunskaper från 2020¹¹ framgår att ungefär en av tre vuxna i de deltagande OECD-länderna redan före pandemin oroade sig för att ha råd med normala levnadsomkostnader. Finanskunskaper kan hjälpa människor att bygga upp sin finansiella motståndskraft. Finanskunskapsnivån varierar dock fortfarande avsevärt mellan olika befolkningsgrupper, och grupperna med minst finanskunskaper är potentiellt mer ekonomiskt utsatta och mindre finansiellt motståndskraftiga.

I denna ram definieras *finansiell motståndskraft* som enskilda personers eller hushålls förmåga att motstå, hantera och återhämta sig från negativa chocker med ekonomiska konsekvenser¹². Dessa chocker kan förekomma på både makronivå (allmänna) och mikronivå (individuella). Viktiga överväganden i detta avseende är förebyggande (åtgärder) och snabb återhämtning från (förmåga att stå emot) allvarliga negativa ekonomiska effekter av chocker. I avsnittet om finansiell motståndskraft ingår därför ett stort antal kompetenser.

I EU:s/OECD-INFE:s ram för vuxnas finansiella kompetens fastställs vilka kompetenser som är mest relevanta för finansiell motståndskraft. Detta kan hjälpa nationella regeringar och berörda parter att använda ramen för att utarbeta strategier och åtgärder som särskilt syftar till att bygga upp den finansiella motståndskraften, i synnerhet för ekonomiskt utsatta grupper. Kompetenser som är relevanta för finansiell motståndskraft markeras inte i den utskrivbara versionen av ramen, men har märkts ut i Excel-versionen.

¹¹ <https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf>.

¹² Denna definition är förenlig med den som används i rapporten från G20/OECD-INFE om stöd till finansiell motståndskraft och omvandling genom digitala finanskunskaper: <https://www.oecd.org/finance/financial-education/supporting-financial-resilience-and-transformation-through-digital-financial-literacy.htm>.

2.2.4. Grundläggande kompetenser

Ramen omfattar en rad olika kompetenser som är relevanta för enskilda personer, men det är inte alla som anses vara grundläggande. I OECD/INFE:s internationella undersökning av vuxnas finanskunskaper från 2020¹³ och i OECD/INFE:s tidigare undersökningar om vuxnas finanskunskaper noterades dessutom betydande skillnader i finanskunskaper, inte bara mellan olika länder, utan framför allt inom länderna.

För att det ska bli lättare för beslutsfattare och yrkesverksamma att navigera i och använda ramen anges kompetenser som är särskilt relevanta för **i) vardagslivet och/eller det nuvarande eller framtida finansiella välmåendet och ii) en majoritet av den vuxna befolkningen**. Till exempel är merparten av kompetenserna på områdena "Pengar och transaktioner", "Planering och förvaltning av finanser" och "Det finansiella landskapet", samt vissa kompetenser på området "Risk och avkastning" (t.ex. försäkringar och skyddsnät), relevanta för de flesta vuxnas vardagsliv (dvs. relevanta för i och ii). Däremot är kompetenser gällande utländsk valuta bara viktiga för vissa vuxna (dvs. endast relevanta för led i).

Denna indelning av kompetenser visar hur användare kan välja vissa kompetenser för att skilja mellan grundläggande kompetenser och mer avancerade kompetenser eller expertkompetenser. Denna indelning markeras inte i den utskrivbara versionen av ramen, utan endast i Excel-versionen.

2.3. Verktyg för att filtrera kompetenser efter användarens behov

Den utskrivbara versionen av ramen kompletteras med en Excel-version för att göra det lättare att navigera i och filtrera kompetenser efter behov.

Följande fem etiketter används för motsvarande kompetenser: 1) digital finansiell kompetens, 2) kompetens inom hållbar finansiering, 3) kompetens som är relevant för finansiell motståndskraft, 4) kompetens som är relevant för vardagslivet och/eller det nuvarande eller framtida finansiella välmåendet, och 5) kompetens som är relevant för en stor majoritet av den vuxna befolkningen. Dessutom finns metadata för varje kompetens (id-nummer för att matcha Word-versionen av ramen, innehållsområdet, ämnet, underämnet och huruvida det rör sig om medvetenhet/kunskap/förståelse, färdighet/beteende eller självtillit/motivation/attityd).

Beslutsfattare och yrkesverksamma kan använda etiketterna efter behov och filtrera de kompetenser som är mest användbara för dem. Det går till exempel att välja enbart kompetenser från ett specifikt underämne (t.ex. "grunder i risk") eller med en särskild etikett (t.ex. kompetenser som omfattar hållbar finansiering eller kompetenser som är relevanta för finansiell motståndskraft). Etiketterna är kumulativa, vilket innebär att det går att filtrera alla kompetenser som är relevanta för en stor majoritet av befolkningen, som är relevanta för vardagslivet och/eller det nuvarande eller framtida finansiella välmåendet och som omfattar hållbar finansiering, om man vill skapa undervisningsmaterial om de grundläggande aspekterna av hållbar finansiering.

¹³ <https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf>.

I framtiden kan ytterligare etiketter övervägas, och användarna uppmanas att införa tilläggsetiketter för att anpassa ramen efter sina behov. Kompetenser kan till exempel märkas ut för att identifiera särskilda användningsområden, såsom viktiga ekonomiska beslut i livet.

3. NÄSTA STEG

3.1. Underlätta användningen av ramen för vuxnas finansiell kompetens

Färdigställandet av EU/OECD-INFE:s ram för vuxnas finansiella kompetens är bara början. Nästa steg blir att sprida och underlätta användningen av ramen bland medlemsstaterna och berörda parter, bland annat genom **riktade utbyten under 2022**. Syftet är att stödja användningen av ramen för konkreta strategier, verktyg och undervisningsmaterial och att erbjuda en plattform för beslutsfattare och berörda parter att utbyta god praxis och lärdomar beträffande användningen av ramen.

3.2. Utarbetande av en ram för finansiell kompetens hos barn och ungdomar (under 18 år)

Under 2022 kommer kommissionens avdelningar och OECD att i samarbete med medlemsstaterna påbörja arbetet med ramen för finansiell kompetens hos barn och ungdomar (under 18 år). Ramen förväntas vara klar senast 2023.

4. ORDLISTA

Dessa definitioner fastställs i de befintliga EU-rättsakterna och bygger på de relevanta definitionerna eller bestämmelserna i dessa, eller är baserade på globalt erkända politiska instrument och publikationer från OECD. I vissa fall har dessa definitioner förkortats eller förenklats. Om en definition har förkortats, förenklats eller använts enbart i detta dokument utgör den inte en etablerad rättslig definition.

Termer och uttryck som definieras i denna ordlista markeras med kursiv stil i ramen.

- **kryptotillgång**: en digital återgivning av värde eller rättigheter som kan överföras och lagras elektroniskt med hjälp av teknik för distribuerad liggare eller liknande teknik (2020/0265 (COD), förslag till förordning om marknader för kryptotillgångar).
- **elektronisk underskrift**: uppgifter i elektronisk form som är fogade till eller logiskt knutna till andra uppgifter i elektronisk form och som används av undertecknaren för att skriva under (förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden).
- **finanskunskap**: en kombination av medvetenhet, kunskaper, färdigheter, attityder och beteenden avseende finansiella frågor som krävs för att fatta sunda ekonomiska

beslut och i slutändan uppnå finansiellt välmående för individen (*OECD-rådets rekommendation om finanskunskap av den 29 oktober 2020*¹⁴).

- **finansiell utbildning:** den process genom vilken finansiella konsumenter/investerare ökar sin förståelse av finansiella produkter, begrepp och risker samt genom information, anvisningar och/eller objektiv rådgivning utvecklar de färdigheter och den självförtroende som krävs för att bli mer medveten om finansiella risker och möjligheter, göra medvetna val, veta vart man ska vända sig för att få hjälp och vidta andra effektiva åtgärder för att förbättra sitt finansiella välmående (*OECD/INFE:s högnivåprinciper för nationella strategier för finansiell utbildning, som godkändes av G20-ledarna 2012*).
- **finansiell motståndskraft:** enskilda personers eller hushålls förmåga att motstå, hantera och återhämta sig från negativa chocker med ekonomiska konsekvenser (*rapporten från G20/OECD-INFE om stöd till finansiell motståndskraft och omvandling genom digitala finanskunskaper*).
- **opartisk:** neutral och fri från intressekonflikter. Denna definition gäller dock endast för detta dokument och är inte en EU-rättslig definition.
- **oberoende investeringsrådgivning** (eller *oberoende finansiell rådgivning* i denna ram): rådgivning som ett värdepappersföretag tillhandahåller en kund på oberoende grund, förutsatt att värdepappersföretaget uppfyller ett antal krav, framför allt att det ska ha ett tillräckligt stort urval av finansiella instrument tillgängliga, samt begränsningar av avgifter, provisioner eller eventuella monetära eller icke-monetära förmåner som utbetalas eller tillhandahålls av någon tredje part i fråga om tillhandahållandet av tjänsten till en kund (bygger på bestämmelserna i *direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument*).
- **betalkonto med grundläggande funktioner:** betalkonto som gör att konsumenter kan genomföra vissa transaktioner, såsom att åtminstone placera medel, ta ut pengar samt genomföra och ta emot betalningstransaktioner till och från tredje parter, inbegripet genomförandet av betalningar (bygger på bestämmelserna i *direktiv 2014/92/EU om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner*).
- **hållbar investering:** en investering i en ekonomisk verksamhet som bidrar till ett miljömål, eller en investering i en ekonomisk verksamhet som bidrar till ett socialt mål, eller en investering i humankapital eller ekonomiskt eller socialt missgynnade grupper, förutsatt att investeringarna inte orsakar betydande skada för något av dessa mål och att investeringsobjekten följer praxis för god styrning (*förordning (EU) 2019/2088 om hållbarhetsrelaterade upplysningar som ska lämnas inom den finansiella tjänstesektorn*).
- **personuppgifter:** varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person (*en registrerad*), varvid en identifierbar fysisk person är en person som direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en identifierare som ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringssuppgift eller onlineidentifikatorer eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska

¹⁴ Denna definition överensstämmer med definitionen av *kompetens* i rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C.2018.189.01.0001.01.SWE>.

personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet (*förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter*).

- **grönmalning**: att man får en orättvis konkurrensfördel genom att marknadsföra en finansiell produkt som miljövänlig när den i själva verket inte uppfyller grundläggande miljönormer (bygger på bestämmelserna i *förordning (EU) 2020/852 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar*).